

СЛОВЕНИЈА Избрисани српски ослободиоци

Регион | [Svetlana Vasović Mekina](#) | decembar 1, 2011 at 23:43

Пише Светлана Васовић Мекина

Словенија већ шесту годину одаје почаст херојима који су живот дали за одбрану „словеначке Штајерске“, али нико ни да помене да је управо српска војска дала незанемарљив допринос у одбрани актуелне словеначке међе

Словеначки медији су поводом државног празника „Дана Рудолфа Мајстера“, који се од 2005. године обележава сваког 23. новембра, поново евоцирали успомене на доба када су успостављене и одбрањене границе Државе Словенаца, Хрвата и Срба. Ради се о држави која је обухватала територију јужнословенских народа некадашње Аустро-угарске. Формирана је крајем Првог светског рата (29. октобра 1918. године), да би се већ 1. децембра 1918. године ујединила са Краљевином Србијом, после чега настаје Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца. Оно чега нема у словеначким основношколским и средњошколским уџбеницима историје, ни у историјским читанкама, нити у уџбеницима уопште, као ни приликом подсећања на Мајстерово војничко прегнуће, јесте да су на северу и западу будуће Краљевине СХС (а данашње Словеније) речене границе одбрањене и уз велике напоре српских војника који су се борили са словеначким солдатима добровољцима после слома Аустроугарске монархије, а које је у Марибору организовао генерал Мајстер.

Словенија већ шесту годину одаје почаст херојима који су живот дали за одбрану „словеначке Штајерске“, али нико ни да помене да је управо српска војска дала незанемарљив допринос у одбрани актуелне словеначке међе. За јунаке српског рода нема места у новијој словеначкој историографији, па су избачени из историјског сећања словеначког народа, нарочито млађих генерација.

Упркос неспорним историјским чињеницама словеначка власт, без обзира на то да ли владу чини „лева“ (предвођена реформисаним комунистима в. д. премијера Борута Пахора) или „десна“ (на челу са Иваном алијас Јанезом Јаншом) опција – свако празновање „Дана Рудолфа Мајстера“ искористи за лансирање различитих измишљотина на рачун Срба и Србије. Јесу то све „варијације на исту тему“, али оно што шокира јесте упорност са којом се ноторне неистине годинама протурају кроз најутицајније словеначке медије, и све то упркос тврдњама словеначких званичника о „све бољим, чак одличним“ односима Словеније и Србије, великим узајамним (привредним) интересима, међусобном поштовању и сличном.

А када би бар најпопуларнији словеначки политичари и највиши државници приликом обележавања дана када је Мајстер преузео „војну власт“ у Марибору демонстрирали приврженост историјским истинама и јавно се супротставили манипулацијама које су у међувремену добиле место и у училима, онда би данашње генерације Словенаца знале да би требало одати почаст и бројним војницима из Србије који су се одазвали апелу „браће са севера“ да бране „северну границу“ државе у настајању. Уместо тога, словеначки политичари, историчари, академици, сви одреда, подилазе националистичкој реторици која велича жртву „палих Словенаца“. Искључиво – Словенаца. Једни понављају лажи медија, други ћуте о неистинама, сви заједно подилазећи националистима.

ЛАЖИ О „СРПСКОЈ ТРГОВИНИ“ СЛОВЕНАЧКОМ ЗЕМЉОМ

Свеж пример је љубљански дневник „Дело“ који је поводом обележавања Мајстеровог дана, 23. новембра, објавио љутит осврт, јер је споменик генералу смештен „уз бурек“ код љубљанске Аутобуске станице. Аутор, ваљда уверен да би бронзани Мајстер на коњу више уживао у мирису домаћег киселог купуса и крањских кобасица, одапео је у јавност нову, „историјску верзију“ улоге Срба и Србије током борбе за северне словеначке границе.

„Прљаве закулисне игре пратиле су Мајстера током његовог деловања у Штајерској и Корушкој. У

складу са једном од историјских теза Мајстеров ћар је веома ограничила тадашња власт у Србији, која је трговала са аустријском и посредно са немачком врхушком. Они су, у замену за попуштање спољној политици старе Југославије, желели (да присвоје) веће комаде словеначке територије, зато су се у Србији упињали да на све могуће начине скрешу крила таквим 'слободним стрелцима' какав је био Мајстер“, пише „Дело“ у чланку „Генерал Мајстер у мирисном друштву продавница бурека“, под међунасловом „Прљава трговина са Аустријом и Немачком“. Уредништву је некако промакла чињеница да је „стара Југославија“ настала једанаест година после догађаја којима Мајстер има да захвали што је ушао у историју, нити да новинар нигде не помиње бар неки историјски доказ за своје откриће. Нико није чак ни посумњао да би морало бити прилично невероватно да би Србија, у тренутку када је била у рату са Немачком и Аустријом, истовремено шуровала, тј. „трговала“ са тим земљама. А управо писање, попут описаног, последњих година од Србије, која је у Првом светском рату била нападнута од стране Аустроугарске и борила се на страни победника, у Словенији потпирује стереотипе да је Србија главни кривац за Први светски рат. То је уједно темељ новодобног мита да је управо Србија „заслужна“ што је Словенија, иако је у Првом светском рату толико крварила, остала ускраћена за територије које су после 1919. године припале Аустрији. Генерал у пензији Марјан Крањц, аутор бројних стручних књига са подручја војне историографије, коментарише за „Печат“ тезу о српској „трговини“ територијама на штету словеначких интереса током Првог светског рата.

„Споменута 'историјска' теза веома је опасна. Колико је мени познато, током рата није било никаквих преговора, ни 'трговања' између зараћених страна. Шта се догађало на Париској мировној конференцији, то је друго питање. Тамо је најагресивније наступала италијанска дипломатија са очитим територијалним претензијама не само у Корушкој него и у самој Словенији. Да није било потпуковника Швабића и батаљона српских добровољаца, италијанска војска би заузела не само Љубљану него и Трбовље“, упозорава Крањц. Он је још 2000. године заједно са колегом Милисавом Секулићем из Београда предложио да се у Словенији прво уреде гробови добровољаца, слично као што је у Србији још од 1920. године урађено за пале словеначке „солунце“, борце на Солунском фронту, као и за борце пале у НОБ, од 1941. године. Иницијатива је, међутим, у Љубљани остала без одјека.

Док разговарамо у Љубљани, Крањц, поносан темељитошћу истраживања архивске грађе у Словенији, истиче да је још у чланку „Рат после рата“, који је објавио на свом сајту, извео следећи закључак: „Сасвим је извесно да је укупан допринос српских добровољаца – око 500 војника и официра – у борбама за северну и западну словеначку границу током 1918. године, био веома позитиван, а то се види и из похвала генерала Рудолфа Мајстера, захвалности др Антона Корошца и других чињеница“. Крањц подсећа да постоје још необрађени делови архива српске Врховне команде, као и савезничких – антантних снага. Уверен је да су „сазрели повољни услови да са одговарајуће временске дистанце учинимо напор да се архивски материјали још једном прегледају и провере, а затим да историјским записом оставимо будућим поколењима доказе узајамног уважавања и пружања братске помоћи од стране Словенаца – Србима и обратно, Срби – Словенцима“.

Словеначки политичари, међутим, редовно пропусте шансу да приликом државних светковина помену заслуге припадника српског народа који су у прошлости помагали Словенцима, на пример српских бораца током и нарочито крајем Првог светског рата, и уз бок генерала Мајстера утврдили северну границу Словеније. Нема сумње да би то помогло разбијању негативних стереотипа о Србима, у Словенији раширених нарочито од 1991. године.

Проблематизовање понављања најгорих стереотипа о Србима у словеначкој јавности, то је питање које сам поставила председнику Словеније Данилу Тирку још крајем 2009. године. Одговорио је да не верује да у Словенији постоје стереотипи о српском народу и да у Словенији постоји традиционално поштовање према српском народу које „преовладава“.

Seo tekst je dostupan registrovanim pretplatnicima na ovom sajtu ili u štampanom izdanju Pečata svakog petka.

[Prijava za pretplatnike](#) ili [Pretplata za nove korisnike](#)

Tags: [austroугарска монархија](#), [gavrilo princip](#), [KSHS](#), [marjan kranjc](#), [prvi svetski rat](#), [rudolf majster](#), [slovenija](#), [svetlana vasović-mekina](#), [vilhelm fon tegetof](#)